

Базиченко В. В.,
аспірантка кафедри державного
управління і місцевого самоврядування
Науковий керівник: Філіппова В. Д., д. держ. упр., професор
Херсонський національний технічний університет,
м. Херсон

СИНТЕЗ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА СТРАТЕГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасних умовах національна безпека України більше не може розглядатися лише крізь призму військових та геополітичних загроз. Вона нерозривно пов'язана з економічною стійкістю держави, особливо на регіональному рівні. Синтез (об'єднання) регіональної економічної політики та стратегії національної безпеки є критично важливим для забезпечення цілісності, суверенітету та сталого розвитку країни.

Економічна політика на регіональному рівні, що реалізується територіальними громадами, слугує первинним амортизатором зовнішніх і внутрішніх шоків. По-перше, це проявляється в економічній самодостатності (регіони, які мають диверсифіковану економіку, сильний малий та середній бізнес, та ефективне використання місцевих ресурсів, менше залежать від центрального бюджету та зовнішніх поставок. Саме це безпосередньо підвищує фінансову та продовольчу безпеку держави), по-друге в інфраструктурній безпеці (регіональні програми розвитку інфраструктури (дороги, енергомережі, логістичні хаби) повинні плануватися з урахуванням критеріїв стійкості та дублювання, що забезпечує безперебійне функціонування критичних систем навіть в умовах криз чи військових дій) [1].

Також, важливим є інтеграція безпекових принципів у регіональний розвиток. Саме синтез цих двох сфер вимагає включення принципів безпеки до кожного етапу регіонального планування, а це в свою чергу включає: управління ризиками (регіональна політика має включати постійний моніторинг економічних ризиків, а саме: залежність від одного ринку збуту, монополізація, зовнішнє економічне втручання. Стратегічні галузі (енергетика, військово-промисловий комплекс, сільське господарство) мають отримати пріоритетну підтримку та захист на рівні громад); децентралізація та стійкість (економічні повноваження, передані територіальним громадам в процесі децентралізації, повинні супроводжуватися чіткими вимогами щодо стійкості місцевих бюджетів та стратегічними інвестиціями в галузі, що мають критичне значення для національної безпеки); людський капітал (підтримка зайнятості та трудової міграції в економічно-безпечних регіонах, а також програми реінтеграції та розвитку кваліфікації для внутрішньо переміщених осіб є ключовими для соціально-економічної стабільності).

Крім вищезазначеного, варто підкреслити, що саме в умовах повномасштабної війни, регіональна економічна політика набуває особливого значення:

Складова Регіональної Політики	Вплив на Національну Безпеку
Релокація виробництв	Зменшення концентрації ризиків, збереження промислового потенціалу, забезпечення внутрішнього попиту.
Розвиток прикордонних / прифронтових зон	Створення економічних стимулів для утримання населення та бізнесу, що є важливим елементом територіальної безпеки.
Енергетична стійкість	Створення децентралізованих джерел енергії (міні-ТЕЦ, сонячні, вітрові станції) на рівні громад для підвищення автономності та зменшення вразливості до масованих атак.

На сьогодні стратегії національної безпеки включають децентралізацію як каталізатора економічної безпеки. Саме передача фінансових та управлінських повноважень на рівень територіальних громад (ОТГ) докорінно змінила підхід до економічного планування та безпеки. Фінансова стійкість громад включає: збільшення дохідної бази (надання права розпоряджатися значною частиною податків і зборів стимулює громади до нарощування власного економічного потенціалу. Саме такий підхід зменшує їхню залежність від державних субвенцій, що є прямим внеском у фінансову безпеку держави в цілому; ефективність витрат; адаптивність та оперативність. І вважаємо, що інвестиційна політика на регіональному рівні має стати прямим продовженням стратегії національної безпеки, спрямовуючи капітал у критично важливі галузі та регіони. На рахунок стратегічного інвестування, то воно повинно включати: енергетичну децентралізацію, логістичну безпеку, залучення капіталу у зони ризику (стимулювання релокації, безпекові критерії для інвесторів). Децентралізація надала територіальним громадам інструменти, а інвестиції є паливом для реалізації стратегії національної безпеки на місцях [2, с.125].

Таким чином, ефективний синтез регіональної економічної політики та стратегії національної безпеки перетворює місцеві ініціативи на державний захисний механізм. Забезпечення економічної стійкості, інфраструктурної надійності та самодостатності кожної територіальної громади є не лише економічною метою, але й стратегічною необхідністю для збереження суверенітету та відбудови України.

Список використаних джерел

1. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини - безпека країни». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n12>
2. Міжнародна та регіональна безпека : навч. посіб. / О. Потехін [та ін.]; ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Ф-т історії та міжнар. відносин. Ужгород: Говерла, 2024. 311 с.